

Mimořádné opravné prostředky – proti pravomocným soudním rozhodnutím, použitelné neúspěšným účastníkem

ŽALOBA NA OBNOVU ŘÍZENÍ A PRO ZMATEČNOST (hlava druhá části čtvrté OSŘ, §§ 228 – 235h)

A. ŽALOBA NA OBNOVU ŘÍZENÍ

- je **přípustná**, uplatní-li neúspěšný účastník skutečnosti, rozhodnutí nebo důkazy, které **bez své viny** nemohl použít v původním řízení;
- též je **přípustná**, jestliže lze provést důkazy, které **dosud provedeny být nemohly**;
- je přípustné napadnout i **pravomocná „mimořádná“ rozhodnutí** (o schválení smíru, platební rozkaz, rozsudek pro uznání či zmeškání)
- pro podání žaloby platí **tříměsíční subjektivní a tříletá objektivní** (prekluzivní) lhůta (s výjimkou u tříleté objektivní – pro trestní rozsudky, správní rozhodnutí).

B. ŽALOBA PRO ZMATEČNOST

- je **přípustná** v případě **vypočtených procesních vad, které mohou mít vliv na správnost rozhodnutí** (není dána pravomoc soudů, jednal procesně nezpůsobilý účastník, rozhodoval vyloučený soudce atd.);
- dále je **přípustná** v případě **kolizí více řízení o téže věci** (obvykle již „rozhodnutých“);
- též je **přípustná**, jestliže byla účastníku **„odňata možnost jednat“ před soudem**;
- **přípustnost** je dána i při vytvoření protiprávní procesní **překážky k projednání odvolání** (odmítnutí odvolání, zastavení odvolacího řízení);
- **přípustnost není dána v některých statusových věcech** (neplatnost, nulita manželství, partnerství), vůči **akcesorickým** a podobným (náklady, lhůta k plnění výrokům a též tehdy, **lze-li nápravy „dosáhnout jinak“** (speciální úpravy OSŘ);
- **procesně legitimováni** k podání žaloby mohou být i **vedlejší účastník, státní zastupitelství, Úřad pro zastupování státu**;

- **lhůta** k podání žaloby je opět **subjektivní tříměsíční**, s různými momenty počátku běhu podle důvodů zmatečnosti (dozvěděl se, odpadnutí překážky) a většinou s **objektivním tříletým „rámcem“**.

SPOLEČNÁ ÚPRAVA ŘÍZENÍ O OBOJÍ ŽALOBĚ (JEN S NĚKTERÝMI ROZDÍLY)

- **obě žaloby projednává a rozhoduje zásadně soud prvního stupně, který o věci rozhodoval** (s jednou výjimkou – odvolací soud „dokončí“ řízení); **přípustné je odvolání i dovolání;**
- řízení probíhá **přiměřeně podle ustanovení o „řádném“ řízení;**
- dojde-li ke **konkurenci s dovoláním, má řízení o dovolání přednost** (zde přerušeno řízení);
- event. **reálnost odkladu vykonatelnosti meritorního rozhodnutí;**
- **meze projednání určuje zásadně účastník, ale ne vždy** (viz úprava odvolání);
- **rozdíly jsou především ve formě rozhodnutí:** u obnovy řízení se žaloba **usnesením zamítne nebo obnova povolí, zatímco u zmatečnosti se usnesením žaloba zamítne nebo se napadené rozhodnutí zruší;** možné je též zastavení řízení či postoupení věci jinému orgánu; nemusí se nařizovat jednání (viz § 235f); u obnovy se povolením odkládá vykonatelnost napadeného rozhodnutí;
- **po povolení obnovy se buď zamítne žaloba nebo se změně původní rozhodnutí (tím se nahradí); po zrušení předchozího rozhodnutí při zmatečnosti se projednává a rozhoduje věc sama** (závaznost právního názoru vysloveného při zrušení původního rozhodnutí).

DOVOLÁNÍ jako mimořádný opravný prostředek (hlava třetí části čtvrté OSŘ, §§ 236 – 243d)

1. Funkce dovolání v soustavě obecných soudů (OS, KS, NS – KS, VS, NS)

- **nápravná;**
- **sjednocování judikatury (kreativní).**

2. Přípustnost dovolání (proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu)

- **subjektivní** (podmínkou újma účastníka - dovolatele);
- **objektivní** („brána“ dovolacího přezkumu).

3. Objektivní přípustnost dovolání (§§ 237 – 239 OSŘ)

- proti pravomocným rozhodnutím (limity 20, 50 tis. – neobchodní, obchodní věci) **ve věci samé (R)**, rozhodly-li nižší instance **odlišně („přímo“)**, nebo po jejich **skryté neshodě (diformitě)**, nebo v případě, při němž je **rozhodnutí** odvolacího soudu přiznán **zásadní právní význam;**
- proti výslovně stanoveným či konečným rozhodnutím ve **vymezených druzích řízení** (obnova, konkurs, exekuce); ne však ve věcech rodinných, ostatních nesporných;
- proti rozhodnutím vydaným v **průběhu** řízení (relativně významným).

4. Hlavní atributy řízení o dovolání

- řízení zahájeno dovoláním, podávaným v **delší (srov. odvolání) – dvouměsíční – lhůtě;**
- **povinné zastoupení** dovolatele;
- **vázanost NS dovolacími důvody;**
- **zásadně absence suspenzivního** účinku dovolání (jen možnost navrhnout odklad vykonatelnosti);
- rozhodováno zásadně **bez jednání;**
- dovolací přezkum je **právní**, nikoli **skutkový**; dovolací soud je **KASAČNÍ** (s výjimkou odmítnutí dovolání **potvrzuje** napadené

rozhodnutí, nebo je **zrušuje a vrací** věc některé **nižší instanci**, ale nemění ho).

5. Dovolací důvody (tvrzení dovolatele)

- **procesní vada** s následkem nesprávného rozhodnutí;
- nesprávné (**hmotně**)**právní posouzení** věci;
- při neshodě nižších instancí nesoulad skutkových **zjištění** nižších instancí s **obsahem** provedených **důkazů**,

tedy otevřen **takřka úplný právní přezkum** (navíc ex offo, v případě přípustnosti dovolání, i přezkum tzv. zmatečnostních důvodů).

6. Dovolací rozhodnutí a jeho účinky

- dovolání se **odmítá** – není-li přípustné – **usnesením**;
- je-li dovolání přípustné, rozhoduje se (o oprávněnosti dovolacích důvodů) **rozsudkem „proti“ rozsudku, usnesením „proti“ usnesení**;
- možnost *zastavení* řízení (zmatečnostní důvody), nebo *postoupení* věci jinému orgánu (tj. zásah do soudní pravomoci);
- **účinky rozhodnutí („právní vztahy“)** jen pro účastníky.